

Nevěra

Pro podváděné a podvádějící

Petr Šmolka

2., rozšířené a aktualizované vydání

psychologie pro každého

CO JE TO NEVĚRA
MOTIVACE A PŘÍČINY NEVĚR
HLAVNÍ TYPY ANEB ABECEDA NEVĚR
PORADENSKÁ A TERAPEUTICKÁ POMOC

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout s portálu. Jakékoli neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoli konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umisťování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Copyright © Grada Publishing, a.s.

Petr Šmolka

NEVĚRA

Pro podváděné a podvádějící

2., rozšířené a aktualizované vydání

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, 170 00 Praha 7

tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400

www.grada.cz

jako svou 4041. publikaci

Odpovědná redaktorka Zuzana Macková

Sazba a zlom Milan Vokál

Zpracování obálky Daniela Eftimiadisová

Počet stran 128

Vydání 2., rozšířené a aktualizované, 2010

Vytiskla Tiskárna PROTISK, s.r.o.,

České Budějovice

© Grada Publishing, a.s., 2010

Cover Photo © fotobanka Allphoto

ISBN 978-80-247-3296-1 (tištěná verze)

ISBN 978-80-247-6832-8 (elektronická verze ve formátu)

© Grada Publishing, a.s. 2011

OBSAH

PODĚKOVÁNÍ	9
PODĚKOVÁNÍ A TENTOKRÁT I LÁSKU VÁM	10
ÚVOD – PROČ ZROVNA NEVĚRY?	12
I. CO JE TO NEVĚRA?	15
Flirt	15
Mimomanželský kontakt	16
Dobrodružství	16
Mimomanželský vztah	17
Virtuální nevěra.	17
Kybersex	18
Swingování	20
Prostituce.	21
Pokusy o legalizaci bigamie	22
II. MEZIPOHLAVNÍ ODLIŠNOSTI	25
Mýtus protikladu nevěry tělesné a duševní.	25
Nevěra ženy jako forma „domácího násilí“	27
Mýtus mužské promiskuity	28
Muži harémového typu	29
Mezipohlavní odlišnosti v očekáváních.	30
Nevěra ženy mívá fatálnější důsledky než nevěra muže.	31
<i>Zvýšená pohotovost mužů volit krajní řešení</i>	31
<i>Odlišné důsledky rozvodu pro ženu a pro muže</i>	32
<i>Ženy od šibenice utržené</i>	32
<i>Nižší rozvodová radikálnost žen podváděných</i>	33
<i>Snížená dostupnost adaptivních reakcí na nevěru u podváděných mužů než u podváděných žen</i>	33
Muži, kterým jsou ženy nevěrné	34
Ženy, kterým jsou muži nevěrní	34
Buridanův osel byl nepochybně sameček	35
III. MOTIVACE A PŘÍČINY NEVĚR	38
Promiskuita jako osobnostní charakteristika	38

<i>Iterační versus inovační životní scénáře</i>	38
<i>Dimenze introverze – extroverze</i>	39
<i>Osobnostní (především emoční) nezralost</i>	39
<i>Porucha sebevědomí, pochyby o vlastní hodnotě</i>	40
<i>Narcistická osobnost</i>	41
<i>Jedinci emočně zranění, zneužívání a zanedbávaní</i>	41
<i>Absence či nedostatek adaptivních norem jednání – včetně nedostatečně introjikované (zvnitřnělé) normy partnerské věrnosti</i>	41
<i>Osobnostní psychopatologie</i>	42
<i>Hypersexualita</i>	42
<i>Věční nespokojenci</i>	42
Nevěra (promiskuita) jako situační charakteristika	43
<i>Adaptační fáze manželství</i>	44
<i>Návrat do zaměstnání po mateřské dovolené</i>	44
<i>Fáze zavírajících se vrátek</i>	45
<i>Mládí nevybouřené</i>	46
<i>Rychlokvašky</i>	46
<i>„Zelené“ a jim podobné „vdovy“</i>	47
<i>Nevěry „lázeňské“</i>	48
<i>Dlouhodobější odloučení</i>	48
<i>Nevěry indukované nebo též infekční</i>	49
Nevěra jako důsledek vztahových problémů v manželství	49
<i>Nevěra jako způsob, jak snášet neuspokojující manželství</i>	50
<i>Nevěra jako pokus, jak oživit vychladlé manželství</i>	51
<i>Nevěra jako pokus, jak se vyrovnat s partnerovou nevěrou</i>	52
<i>Nevěra jako pokus, jak se od partnera odpoutat</i>	52
<i>Nevěra jako pokus o kompenzaci toho, co nám v manželství schází</i>	53
IV. HLAVNÍ TYPY ANEB ABECEDA NEVĚR	55
<i>Adrenalinové</i>	55
<i>Bulimické</i>	56
<i>Cestovatelsko-pionýrské</i>	56
<i>Debilní</i>	57
<i>Emancipační</i>	57
<i>Fantazijní</i>	58
<i>Gourmetsko-labužnické</i>	58
<i>Homosexuální</i>	59
<i>Charitativní</i>	61

<i>Incestní</i>	62
<i>Junácké</i>	63
<i>Kompenzační</i>	65
<i>Lovecké</i>	65
<i>Masochistické</i>	66
<i>Narcistické</i>	67
<i>Odvetné (nebo také revanšistické)</i>	67
<i>Quasipřetlakové</i>	67
<i>Rekreační</i>	68
<i>Studijní</i>	70
<i>Terapeutické</i>	70
<i>Utilitaristicko-tržní</i>	71
<i>Vlastenecké</i>	72
<i>Warming-upové</i>	73
<i>Xaverovské</i>	73
<i>Yokovací</i>	74
<i>Zpustošující</i>	74
V. PREVENCE NEVĚR	76
Výběr partnera	76
Výběr kaskadérský	76
Výběr naivní, takzvaně „na jistotu“	77
Výběr s rizikem větším než běžný	77
Kultivace či devastace manželského vztahu	78
„Zlatá klec“	78
„Ochránkyně tepla rodinného krbu“	79
„Omnipotentní autorita“	79
„Ideální manželka“	80
VI. JE, ČI NENÍ ANEB INDICIE, DŮKAZY	81
Indicie přímé, vysoko průkazné	82
Indicie nepřímé, sporné	84
Indicie pochybné, zlé	85
Absence indicií	86
VII. ROAD TO PERDITION ANEB VĚDĚT, ČI NEVĚDĚT	87
VIII. PRVNÍ POMOC NEBO POSLEDNÍ POMAZÁNÍ	89
První pomoc	89
Strukturovaná separace aneb „Rozvod na zkoušku“	95

<i>Indikace – kdy o strukturované separaci uvažovat, kdy bývá účinná?</i>	96
<i>Jaké jsou ty podstatné dopady separace?</i>	98
<i>Praktická doporučení.</i>	99
<i>Poslední pomazání.</i>	99
IX. BUDEME MÍT DĚŤÁTKO	103
<i>Gravidní milenka</i>	103
<i>Gravidita s milencem</i>	105
X. NEVĚRA JAKO ŠANCE	107
XI. TI A TY „TŘETÍ“	110
XII. NEVĚRA A SPOLEČNOST	114
XIII. PORADENSKÁ A TERAPEUTICKÁ POMOC	116
<i>Kde lze pomoc nalézt?</i>	116
<i>Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy</i>	117
<i>Zdravotnická zařízení.</i>	117
<i>Privátní praxe</i>	118
<i>Formy pomoci.</i>	118
<i>Výchova.</i>	118
<i>Poradenství</i>	121
<i>Terapie</i>	122
<i>Doprovázení</i>	123

PODĚKOVÁNÍ

Jest prý dobrým zvykem uvádět svěží literární dílka patřičným poděkováním. Autor se tak vcelku nenásilně snaží naznačit, že přec jen není žádný nevděčník. Tatínek s maminkou (zvláště pokud ještě žijí) pak nepochybňě zjihou, dočtou-li se hned v záhlaví knížky, jak moc si jejich potomek váží všeho, co pro něj až dosud vykonali. Nejenže mu předali onu výjimečnou genetickou výbavu, ale ještě si odříkali, aby se mu dostalo alespoň elementárního vzdělání. Vděkem životním souputníkům a dětem naznačuje pak autor, kolik úsilí musel své tvorbě věnovat a jak mu při ní jejich shovívavá trpělivost pomáhala. Tak zcela od věci není ani poděkování spolupracovníkům. Podaří-li se nám šikovně připomenout jejich významný přínos, dáváme jasně najevo, že dílo tak hutné bychom opravdu, ale opravdu nemohli vytvořit jen vlastními silami. Pokud se přes veškerou snahu knížce jaksi nezadaří, pak se spolupracovníci mohou změnit alespoň ve spolupracovatele. Vděk je možno vyjádřit i formou kryptogramu – před časem jsem se v záhlaví jedné odborné publikace dočetl: „Liduše přípisuji tuto knihu, autor.“ Pravda, krom něj zřejmě nikdo ani netuší, kdo že může ona tajemná Liduška být... Často by bylo na místě i poděkování laskavým čtenářům – za odvahu, s níž po dané knížce vůbec sáhli.

Za sebe bych chtěl tedy poděkovat alespoň svým dosavadním manželkám za jejich ohleduplnost, s níž mi k danému tématu poskytly (pokud jest mi známo) jen minimum podnětů. Mimořádný vděk však patří především mým klientům, kteří naopak, často s obrovským nasazením a za cenu mnoha protivenství, dělali vše pro to, aby mi mohli dodat dostatek empirického materiálu, a stejně tak i některým partnersky čipernějším přátelům a známým. Pokud bych se ke všem těm příběhům a poznatkům měl propracovávat jen na základě osobních zkušeností, zcela jistě by mi pak už nezbývaly síly na jejich popis. V neposlední řadě bych měl poděkovat i nakladatelství Grada Publishing za laskavost, s níž mi umožnilo tuto knížku vydat.

V Praze 15. ledna 2010

Petr Šmolka

PODĚKOVÁNÍ A TENTOKRÁT I LÁSKU VÁM

Opravdu nevím, kde se ve mně před těmi bezmála již sedmi lety vzala odvaha spáchat spisek zrovna o nevérách. Zda to byl projev ješitnosti, či snad jen omluvitelná mladická nerozvážnost dávno již odkvétajícího šedesátníka. Sebekriticky bych však měl konečně doznat, že nešlo o odvahu, jako spíš o lenost. Má tehdejší úvaha měla celkem racionální jádro. Nevěra je přece jev starý jak lidstvo samo. Můžeme se s ní setkat jak ve starých bájích, tak i v legendách, jen těžko si lze bez ní představit mnohá stěžejní literární díla, případně divadelní kusy. Lze ji pojmut jako univerzální archetyp tragických příběhů, jindy zas vystupuje do popředí její komičtější stránka. V zásadě se ale vždy opakuje pouze několik základních scénářů. Naivně jsem se tedy domníval, že postačí zmíněné scénáře popsat, případně nabídnout pár návodů, jak jim předcházet či čelit, a mám vystaráno. Klient přijde, popíše své trápení, za domácí úkol pak dostane, aby si nastudoval např. stránky 93 až 97, a já jej z nich pak vyzkouším. Proč bych si měl – s prominutím – třepit ústa a každému vykládat, jak se má v dané situaci zachovat. Zvlášť když někdy by šlo stejně jen o ono pověstné „házení diamantů laním“. Zpočátku se dokonce zdálo, že by tak vše doopravdy fungovalo. Klienti četli jak diví, někteří měli příslušné pasáže pečlivě nastudovány už před první návštěvou. Lidská invence však nezná mezí, zvláště invence nevěrníků je snad bezednou studnicí roztodivných pošetlostí. Náhle jsem byl s hrůzou nucen konstatovat, že pro některé příběhy jako by se nedostávalo vhodných stránek k samostudiu. Přehlédnout již nešlo zhoubné důsledky završení úplné a všeobecné „mobilizace“, se svou nezanedbatelnou troškou do mlýnice trápení přišla i tryskem se rozvíjející „e-mailizace“. Kybersex přestal být pouhou fikcí sci-fi filmů a stále hlasitěji začal klepat i na dveře mnohých domovů. Naši drazí testosteronoví politici se jali lidu obecnému dokazovat, že muž je živočich z podstaty bytostně harémový. Jiní zas pro změnu přirovnávali příštížení při nevěre k přecházení vozovky na červenou (a tak je možná jen otázkou času, kdy se jim konečně podaří protlačit parlamentem zrušení semaforů a uzákonění povinné, když ne polygamie, tak alespoň bigamie – jistě by se jim pro takové

zákony snadno podařilo nalézt podporu napříč politickým spektrem). A jelikož už u nás neplatí, že „co je dovoleno pánovi, není dovoleno kmánovi“, našla se spousta kmánů, kteří jejich jednání nejen zdatně napodobují, ale dokonce obohacují o zcela nové prvky. Do ordinací psychologů vtrhly i kohorty hrdých nevěrníc, autenticky přesvědčených o nezadatelném právu kráčet za hlasem svého srdce, někdy dokonce za hlasem pouhého orgasmu. Utěšeně nám přibývá „levobočků“, oněch plodů lásky či nepozornosti ženatých tatíků a svobodných třicátnic. Snadnější dostupnost testů DNA vede pro změnu k častějšímu odhalování „pravobočků“, tedy těch, kde značně pokulhává první domněnka otcovství, dle které se za otce dítěte považuje manžel jeho matky. Ve výčtu inovací by bylo možné pokračovat ještě dlouho a dlouho. Některé jevy jsou dokonce tak nové, že nám pro ně zatím chybí obecně sdílená a všem srozumitelná terminologie. Schválně! Kdo z vás zná jev zvaný mingle? Už jste se s ním setkali, ale nějak si nemůžete vzpomenout? Budíž! Další dobrý důvod, proč se začít do následujících stránek.

I dnes tedy na závěr poděkuji všem, kdož mi za posledních téměř šest let poskytli novou inspiraci. Bez nich by bylo pošetilé na prvním vydání cokoli podstatného měnit. Možná bych se v té souvislosti mohl konečně dopustit jistého náznaku láskyplného vyznání. Ano, právě vy a vaši partneři patříte mezi hrstku klientů, na něž se vždy opravdu těšíme. Vaše příběhy mají dynamiku, jsou plny emocí a zároveň i naděje. Jen těžko bychom hledali jiná trápení, u nichž může být poradenská pomoc tak efektivní. Ale snažně prosím, všechno s mírou. Příliš by mne netěšilo, pokud byste se měli do podobných dobrodružství vrhat takzvaně „Šmolkoví pro radost“ (což skutečně jeden z přistízených klientů tvrdil na omluvu své ženě). Pokud byste mi tedy doopravdy chtěli udělat radost, pak vězte, že má přání jsou poměrně skromná. Stačí mi suché šampaňské, suchý salám, a to nové autíčko může být klidně i bez střechy.

Nakladatelství Grada Publishing a jeho redakci psychologické literatury pak patří můj dík za pružnost při přípravě a realizaci pěti dotisků původního vydání. Největší vděk si však zaslouží oněch zhruba osm a půl tisíce odvážných čtenářů, kteří si původní vydání zakoupili. Bez nich by to, které jste právě otevřeli, nemohlo nikdy spatřit světlo světa.

V Praze 15. ledna 2010

Petr Šmolka

ÚVOD – PROČ ZROVNA NEVĚRY?

Vždycky mne fascinovala interview se zasloužilými literáty. Jen zřídka kdy se odbyla bez oné zdánlivě nezáludné otázky: „*Mistře, co vás vedlo k volbě právě tohoto tématu?*“ Mistři jazyka a pera pak zpravidla pohovořili o bolestné potřebě vyrovnat se s nějakým vlastním prožitkem, s osobní zkušeností, někteří dokonce o jakémusi silném vnitřním puzení, které prostě muselo ven. Moje motivace bude asi poněkud pragmatičtější.

Můžeme jistě diskutovat o tom, zda věrnost je v historickém vývoji lidstva spíše normou, nebo odchylkou. Celá křesťanská západní kultura (a nejen ona) však považuje monogamii za jedinou oficiálně přijatelnou formu soužití muže a ženy. Pravda, když ještě po II. světové válce zkoumal Murdock 250 různých kulturních společenství, nalezl mezi nimi 193 polygamních, dvě, která uznávala polyandrii (mnohomužství) a několik dalších podob manželství skupinových. Při nevěře přistižený chasník kdesi v české kotlině by však měl velice pečlivě zvážit, zda odkaz na citovaný výzkum je zrovna tou nejlepší obranou.

Etologové, vědci zabývající se chováním nižších živočišných druhů, nám také nabízejí docela hezkou teoretickou konstrukci. Dle představ některých z nich by lidskému druhu nejlépe vyhovovala tzv. sukcesivní monogamie. Tedy jakási na sebe navazující série monogamních vztahů. Teorie jistě zajímavá, dokonce si lze představit mnohé, kdož by se rádi věnovali i její praktické aplikaci, má však zároveň přinejmenším tři úskalí. To prvé je pro někoho možná dost přízemní. Takový model by přinášel mnohé svízele při řešení majetkových vztahů. Sukcesivní monogamie však není s to úspěšně vyřešit ani další dva problémy. Jedním je potřebná stabilita výchovného prostředí pro děti. Dalším pak fakt, že při její důsledné aplikaci by ve společnosti docházelo k jistému hromadění opuštěných stárnuacích žen. Zvláště pokud by se zároveň nepodařilo zvrátit stávající trend, kdy naše druhé a další partnerky bývají zpravidla mladší než ty předchozí.